

SOYA FASÜLYESİ TARIMI

Soya Fasulyesi önemli bir yağ ve protein bitkisidir.Yağı sıvı halde salata ve kızartma yağı olarak kullanılır.Ayrıca ,margarin yapımında da kullanılmaktadır.Soya yağı sanayide sabun ,boya zamları maddeleri ve matbaa mürekkeplerinin üretiminde kullanılır.Tohumlarında %18-24 oranında yağ, %35-45 oranında protein içeren ve toprağa organik madde ve azot sağlayan bir bitki olan soya fasulyesi ülkemizde hem ana ürün hemde ikinci ürün olarak kullanılmaktadır. Ege , Akdeniz, Güneydoğu Anadolu bölgelerinin sulanır tarım alanlarında 2. ürün olarak ekilmektedir.

Ekim zamanı : Ana ürün olarak ekilecekse nisan ayı ortasından mayıs ayı ortalarına kadar ekilebilir. Ana ürün soya tarımında ekim zamanı toprak sıcaklığına göre ayarlanmalıdır. Toprak sıcaklığı en az 10-12 °C olmalıdır. 2. ürün soya ekimi buğday hasadından sonra 10-15 gün içerisinde bitirilmelidir. En geç temmuz ayının birinci haftasını geçmemelidir. 2. ürün soya tarımında ekimin gecikmesi verimi azaltır ve hasadın yağmurlu döneme kalmasına neden olur.

Bakteri Aşılama : Soya tohumuna ekimden önce soya bakterisi aşılanır. Tohumların bu kültür ile aşılması sayesinde soya köklerinde nodozite oluşur. Böylece verim ve ürünün protein oranı artar. Aynı zamanda hem daha az azotlu gübre kullanılmış hemde köklerdeki nodozitelerle bir dekara 6-7 kg saf azot biriktirerek soyadan sonra gelecek bitkiye azot bırakmasına yardımcı olunur. Tohum aşılmasında şunlara dikkat edilir. Aşılama materyali taze olmalı, aşılanmış tohumlar güneş ışığı etkisine bırakılmamalı, ekilinceye kadar serin ve gölge bir yerde saklanmalıdır. 100 kg tohuma 1 kg su , 1 kg bakteri hesabıyla aşılama yapılmalıdır.

Ekim : Mibzerle yapılmalıdır. Sıra arası 60 cm. den fazla olmamalıdır.Sıra üzeri 4-5 cm. olmalıdır. Ekim derinliği 3-4 cm. olmalıdır. Dekara atılacak tohum miktarı 6-8 kg 'dır.

Gübreleme : Soya ekiminde bakteri kullanılacağından fazla azot vermeye gerek yoktur. Önerilen gübre miktarı 2,5 kg /da. saf azot, 6 kg/da. saf fosfordur.

Gübre çeşitlerine göre 1 dekara verilecek miktar:

1-%18-46 Diamonyum fosfat	13-15 kg
2-%21 Amonyum sülfat	12 kg
%16-18 süper fosfat	35 kg
3-%20 Amonyum nitrat	13 kg
% 16-18 süper fosfat	35 kg
4-%46-48 triple süperfosfat	14 kg
%20 Amonyum nitrat	13 kg

Kombine mibzerle ekim yapılacaksa gübre ekimle birlikte verilir. Çekili mibzerle ekim yapılacaksa diskardan önce serpilir ve diskaro çekilerek toprağa gömülür.

Bakım İşleri : Ekim derinliği toprak ve hava nemi ile toprak ve hava sıcaklığına bağlı olarak 5-7 gün içerisinde çıkar.

Sulama : Maksimum verim için su gereksinimi, iklim ve gelişme dönemi uzunluğuna bağlı olarak 450-550 mm. arasındadır. İyi bir ürün zamanında ve yeterli su verilmelidir. Soya fasulyesinde aşağıdaki gelişim dönemlerinde sulama yapılmalıdır.

1. nci su: Bitki boyları 8-10 cm. olduğunda
- 2.nci su :İlk çiçekler görülmeye başladığında
- 3.ncü su:Alt baklalar şişmeye başladığında
- 4.ncü su:3.ncü sudan 10-15 gün sonra yapılmalıdır.

Çapalama : Yabancı ot kontrolü bitkinin tüm gelişme devresinde yapılması en uygundur. Genellikle ekimden önce veya çimlenme öncesi herbisit uygulaması ile çıkış sonrası herbisit uygulamaları yabancı ot savaşımı için önerilmektedir.Tarladaki ot yoğunluğuna göre 2-3 kez traktörle ara çapası yapılmalıdır. Özellikle birinci ve ikinci sulamadan sonra bitki sıklığına bağlı olarak yabancı ot gelişimi zayıflar ve çoğunlukla üçüncü çapaya gerek kalmaz.

Hasat : Hasat biçerdöver ile yapılır. Hasat zamanı soyanın sararmış yaprakları kurur ve dökülür. Yaprakların dökülmesinden 3-4 gün sonra tarlaya biçer-döver sokulabilir. Hasat zamanı baklalar çeşide göre kirli sarı veya esmerimsi bir renk alır. Hasat için alt baklalarkontrol edilir. Daneler sertleşmiştir ve dişle zor kırılır. Hasat zamanı gecikilirse baklalar çatlamaya başlar ve bu ürün kaybına neden olur. Hasat ana üründe eylül ayı ortası-sonu ;2. üründe ise ekim ayı ortasında yapılabilir. Hasattan sonra rutubet miktarını azaltmak için ürün 3-5 gün süre ile güneşte veya satınalma yerlerindeki suni kurutucularda kurutulmalıdır. Hasat ve harman işlemi sırasında tohum nemi %12 den düşük ise tohumların çabuk kırılması, çimlenme ve canlılığının yitmesine neden olur. Hasatta biçer-

döverin hızı yavaş olmak ve en düşük devirde çalıştırılmalıdır. Tohum yabancı maddelerle karışık ise temizlenmeli , nemi %14'den yüksek ise gölgede havalandırılıp- kurutulup nemi düşürüldükten sonra depolanmalıdır.

Yabancı Ot : Yabancı otlarla mücadelede herbisit kullanılabilir.Herbisit kullanımında yabancı ot yoğunluğu ve bunların dar veya geniş yapraklı oluşlarına göre ilaç seçimi yapılmalıdır.İlaç dozu ,toprağın yapısı ve yabancı ot yoğunluğuna göre yapılmalıdır.